

[Udenrigsministeren.]

den erstatning, Danmark kunne opnå, og den, som andre lande, og da særlig Norge, fik.

I løbet af sommeren 1959 blev der afsluttet en erstatningsoverenskomst mellem Forbundsrepublikken Tyskland og Luxembourg om en globalerstatning på 18 mill. DM samt paraferet og senere undertegnet en norsk-tysk aftale om en erstatning til Norge på 60 mill. DM. Nogen direkte sammenligning mellem den luxembourgsk-tyske og den dansk-tyske forhandlingsituation lod sig ikke uden videre foretage, dels som følge af de forskelligartede forhold under besættelsen, dels fordi det luxembourgsk-tyske erstatningsarrangement er led i udviklingen af mere omfattende mellemværender mellem de to lande. Forsøgte man en sammenligning med det norske forhandlingsresultat, måtte det på den ene side som følge af det meget store antal deporteringer og ofre i Norge være klart, at erstatningen til Norge måtte være betydelig højere end erstatningen til Danmark. På den anden side måtte sammenligningen dog føre til den slutning, at tilbuddet om 8 mill. DM til Danmark var uacceptabelt. Det fremgik såvel af de informatoriske drøftelser i Bonn som af det om de tyske forhandlinger med Norge oplyste, at Tyskland som følge af de tidligere nævnte kriterier i den tyske erstatningslovgivning stod fast på ikke at beregne erstatning til den militærtprægede del af modstandsbevægelsen. I et kort forud for de dansk-tyske forhandlinger afholdt møde mellem de danske ressortministerier og fangeorganisationerne var der almindelig enighed om, at det herefter ikke ville være realistisk at fastholde, at denne gruppe kunne komme i betragtning ved selve udregningen af det tyske erstatningsbeløb. Dette synspunkt betød naturligvis ikke, at denne gruppe ikke senere ville blive tilgodeset i Danmark ved fordelingen af erstatningsbeløbet, idet Danmark i så henseende jo skulle være stillet helt frit.

De dansk-tyske forhandlinger indledtes i

København den 4. august mellem to embedsmandsdelegationer. Den danske delegation omfattede repræsentanter for udenrigsministeriet, socialministeriet og direktoratet for vareforsyning. Den danske delegation havde under forhandlingerne snæver kontakt med fællesudvalget og Mosaik Trossamfund.

Den tyske delegation genfremsatte ved forhandlingernes begyndelse tilbuddet om en erstatning på 8 mill. DM til personer, der var blevet forfulgt på grund af tro, race eller verdensanskuelse. Den danske delegation, der fremhævede forhandlingernes store betydning for forholdet mellem Danmark og Tyskland, afviste straks dette tilbud og gjorde bl. a. gældende, at selv en anvendelse af de tyske erstatningskriterier måtte føre til en væsentlig udvidelse af kredsen af erstatningsberettigede i forhold til, hvad man fra tysk side var gået med til under de forberedende drøftelser i Bonn, og dermed til et væsentligt større erstatningsbeløb end det tilbudte. Fra dansk side henvistes der til koncentrationslejrssystemets umenneskelige og folkeretsstridige karakter. Den danske argumentation fremhævede også den ideologiske baggrund for den danske modstandsbevægelse, således at man efter dansk opfattelse måtte anse dens medlemmer som personer, der af besættelsesmagten var forfulgt som følge af deres verdensanskuelse, som jo var et af de tyske erstatningskriterier.

Man opnåede herefter enighed om, at erstatningsberegningen skulle gå ud fra ca. 2 042 000 fangedage. Ved fastsættelsen af erstatningsbeløbet var den tyske delegation bundet af den i den interne tyske erstatningslovgivning fastsatte takst, 5 DM pr. interneringsdag. Fra tysk side erklærede man sig dog beredt til at foretage en betydelig forhøjelse af den erstatning, der ville blive et resultat af en udregning på basis af fangedage, idet man her havde for øje sådanne tilfælde, hvor opholdet i koncentrationslejre havde medført særlig alvorlige helbredsskader, hvor de omkomnes